

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. S. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. liepos 31 d. Nr. 242-306
Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. S. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti su AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. gegužės 14 d. įvyko eismo įvykis, per jį nukentėjo pareiškėjos transporto priemonė „AUDI Q7“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis). Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, pareiškėja draudikui, apdraudusiam įvykio kaltininko civilinę atsakomybę, 2019 m. gegužės 15 d. pateikė rašytinę pretenziją dėl per šį eismo įvykį jos automobiliui padarytos žalos.

2019 m. gegužės 17 d. draudiko atstovė apžiūrėjo transporto priemonę pareiškėjos pasirinktame autoservise, esančiame Titnago g., Vilniuje. Draudiko teigimu, apžiūra buvo atlikta blogai apšviestoje patalpoje, todėl buvo susitarta, kad bus atsiųstos nuotraukos iš įvykio vietos, kuriose aiškiai matysis sugadinimai.

2019 m. gegužės 22 d. draudikas, remdamasis surinkta informacija ir pareiškėjos pateiktomis transporto priemonės sugadinimų nuotraukomis, sudarė transporto priemonės remonto sąmatą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – sąmata), joje nurodyta remonto kaina – 1 702,53 Eur, ir išsiuntė ją pareiškėjai susipažinti.

Pareiškėja nesutiko su apskaičiuota suma, todėl pateikė pretenzijas dėl žalos atlyginimo ir paprašė perskaičiuoti draudimo išmoką. Pareiškėja nurodė nesutinkanti su apskaičiuota draudimo išmoka, nes į pateiktą sąmatą neįtrauktos visos sugadintos automobilio dalys, nenurodytas jų sugadinimo pobūdis ir reikalingi remonto darbai. Pareiškėjos teigimu, į sąmatą nebuvo įtraukta galinė dešinės pusės durų apdaila, galinės dešinės pusės arkos, galinės dešinės pusės arkos apsauginės gumos, galinio kairės pusės rato ir padangos keitimo išlaidos, taip pat neįvertinti apgadinimai elementų, turinčių tiesioginės įtakos eismo saugumui, t. y. pakaba, važiuoklės detalės, vairavimo ir stabdžių sistemos, „transmisijos apgadintos detalės“. Taip pat, pareiškėjos teigimu, į sąmatą nebuvo įtrauktas visos galinės važiuoklės remonto darbų sąrašas. Pareiškėja nesutiko su tuo, kad į sąmatą įtrauktas tik vienas galinis dešinės pusės ratas, nes, pareiškėjos teigimu, nėra lengva atrasti to paties gamintojo ir tokio pat protektoriaus rašto ratą. Pareiškėjos teigimu, tai svabu dėl to, kad automobilis atitiktų techninius reikalavimus, kad tos pačios ašies ratai turi būti vienodi ir tos pačios ašies padangos turi būti to paties tipo, todėl pareiškėja prašė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią žalą dėl abiejų galinės ašies padangų keitimo. Taip pat, pareiškėjos teigimu, nudažius vieną ratlankį, jo spalva skirsis nuo kitų, dėl to automobilio vertė ir bendra išvaizda keisis, nes parinkti identiškos spalvos praktiškai neįmanoma dėl aplinkos veiksnių.

Be kita ko, pareiškėja prašė paaiškinti, kuo remiantis bus skaičiuojamas nusidėvėjimas, nes 2018 m. spalio 8 d. įvykus eismo įvykiui, per kurį buvo apgadintas tas pats automobilis, nusidėvėjimas nebuvo taikytas, ir teigė, kad draudikas skaičiuodamas draudimo išmoką turėjo atsižvelgti į automobilio rinkos vertę iki įvykio. Taip pat pareiškėja išreiškė abejones dėl to, kad apžiūra nebuvo atlikta tinkamai, o tai galėjo turėti įtakos vertinat automobiliui padarytą žalą.

Pareiškėja savo pretenzijose minėjo Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir

draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 27 punktą, kuriame nurodyta, kad „jeigu atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotas asmuo (ekspertas) neatvyko apžiūrėti sugadinto ar sunaikinto turto per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad jis nustatytų turtui padarytos žalos dydį. Tokiu atveju nukentėjusiam trečiajam asmeniui atlyginamos protingos nukentėjusio trečiojo asmens turėtos turto vertintojo samdymo išlaidos.“

Atsižvelgdama į visa tai, kas buvo išdėstyta, pareiškėja prašė „paskaičiuoti sąmatą, kad automobilis būtų atkurtas gerinant jo bendrą išvaizdą ir techninį stovį“

Draudikas, atsakydamas į pareiškėjos pretenzijoje išsakytas pastabas dėl sąmatos, nurodė, kad galinė dešinės pusės durų apdaila ir galinė dešinės pusės arka yra įtrauktos į sąmatą, taip pat teigė, kad automobilio dešinės pusės sugadinimai ir visi darbai, susiję su šių dalių keitimu ir reguliavimu, yra įtraukti į sąmatą. Draudikas nurodė, kad galinė dešinės pusės apatinė skersinė svirtis, galinė dešinės pusės viršutinė skersinė svirtis, galinis kairės pusės ratas ir padanga nėra vertinami, nes nebuvo pažeisti, ta pati sąlyga yra taikytina ir per įvykį nesugadintų ratlankių dažymui. Draudikas sutiko, kad į sąmatą turėjo būti įtrauktos galinės dešinės pusės arkos apsauginės gumos keitimo išlaidos, todėl sutiko jas įtraukti ir tuo pagrindu perskaičiuoti draudimo išmoką.

Atsakydamas į pareiškėjos reikalavimus dėl automobilio rinkos vertės vertinimo draudikas pažymėjo, kad rinkos kaina iki eismo įvykio nebuvo vertinama, nes akivaizdu, kad automobilis nebuvo sunaikintas taip, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga, taip paaiškino, kad turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga yra tada, kai būtinosios remonto išlaidos yra lygios 75 proc. rinkos vertės arba didesnės. Draudikas taip pat informavo, kad, norėdamas tiksliai nustatyti automobilio remonto kainą ir atkurti automobilį į iki eismo įvykio buvusią padėtį, keičiamoms naujoms dalims pritaikė nusidėvėjimą, kaip to reikalaujama Taisyklių 15 punkte. Atsikirdamas į pareiškėjos reikalavimą įvertinti prekinės vertės netekimą, draudikas nurodė, kad, vadovaujantis Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcija (toliau – Vertinimo instrukcija), prekinės vertės netekimas apskaičiuojamas ne senesnių kaip 5 metų automobilių, jei dėl kėbulo dalių lyginimo ar keitimo galimas transporto priemonės eksploatacinių savybių pablogėjimas, ir atkreipė dėmesį į tai, kad pareiškėjos automobilis yra 12 metų senumo, todėl prekinės vertės netekimas nebuvo vertintas. Atsižvelgdamas į tai ir įvertinęs papildomai į sąmatą įtrauktas galinės dešinės pusės arkos apsauginės gumos keitimo išlaidas, draudikas apskaičiavo 1 735, 59 Eur draudimo išmoką.

Pareiškėja nesutiko su draudiko atsakyme į pretenziją nurodytais argumentais, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėja teigė, kad draudikas atlikdamas apžiūrą nesilaikė teisės aktų reikalavimų ir po apžiūros atsisakė surašyti automobilio apžiūros protokolą, o tai turėjo įtakos sugadinto turto vertei. Pareiškėja nurodė nesutinkanti su taikomu važiuoklės detalėms, nes po įvykio, įvykusio 2018 m. spalio 8 d., tam pačiam automobiliui nusidėvėjimas nebuvo taikytas. Be to pareiškėja nurodė, kad į sąmatą yra įtrauktos tik vienos padangos keitimo išlaidos, o kitos tokios pačios padangos rasti neįmanoma, todėl prašė į draudimo išmoką įskaičiuoti ir kitos tos pačios ašies padangos keitimo išlaidas.

Kadangi nepavyko pasiekti susitarimo su draudiku, pareiškėja turėjo samdyti nepriklausomą ekspertą, kad būtų įvertinta automobiliui padaryta žala, todėl ji prašė atlyginti ir išlaidas už eksperto paslaugas. Be to, kadangi draudiko atstovė atsisakė apžiūrėti automobilį, pareiškėja turėjo sumokėti už automobilio saugojimą. Pareiškėja atkreipė dėmesį ir į tai, kad draudikas turėjo draudimo išmoką išmokėti per 30 dienų, tačiau to iki šiol nepadarė.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjos kreipimesi nurodytų aplinkybių ir reikalavimo pagrįstumo, jame draudikas nurodė dar kartą įvertinęs žalos administravimo eigą ir nusprendęs, kad pareiškėjos reikalavimas yra nepagrįstas ir negali būti tenkinamas.

Vertindamas pareiškėjos reikalavimą į sąmatą įtraukti galinio kairės pusės rato ir padangos keitimo išlaidas, draudikas paaiškino neturintis duomenų, kad pareiškėja ketina realiai keisti minėtą ratą ir padangą (nepateikta įrodymų). Pasisakydamas dėl transporto priemonės keliamų reikalavimų, draudikas pabrėžė, kad, pagal Lietuvos Respublikos techninių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų reikalavimus (toliau – Techniniai reikalavimai) („Transporto priemonės ašys, ratai, padangos ir pakaba“ 5.2.3 papunktį), skirtingų gamintojų ar prekinio ženklo padangos ant tos pačios ašies nėra traktuojamos kaip

trūkumas, dėl kurio nėra galima tokios transporto priemonės eksploatacija. Taip pat draudikas nurodė, kad kreipėsi į įmonę, atliekančią technines transporto priemonių apžiūras, ir gavo atsakymą, kuriame nurodyta, kad „ant tos pačios ašies esančių padangų gali skirtis gamintojas ar (ir) protektoriaus raštas. Visi kiti duomenys turi sutapti.“ Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad tokios pareiškėjos prašomos šlaidos neatitinka TPVCAPDĮ nurodyto būtinumo kriterijaus.

Atsakydamas į pareiškėjos argumentus dėl pritaikyto nusidėvėjimo, draudikas nurodė, kad, pagal Taisyklių 15 punktą, būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos. Tai reiškia, jog keičiant automobilio dalis naujomis, draudikas išmoka apskaičiuoja minusuodamas detalei taikomą nusidėvėjimą, antraip būtų laikoma, kad asmuo nepagrįstai praturtėja, nes į seną automobilį yra sudedamos naujos detalės, todėl pagerėja automobilio būklė ir vertė, palyginti su ta, kuri buvo iki įvykio. Atsakydamas į pareiškėjos pretenzijose keltą klausimą dėl prekinės vertės netekimo, draudikas paaiškino, kad, vadovaujantis Kelių transporto priemonių vertės nustatymo tvarka ir Vertinimo instrukcija, prekinės vertės netekimas apskaičiuojamas ne senesniems kaip 5 metų lengviesiems automobiliams, jei dėl kėbulo dalių lyginimo ar keitimo galimas transporto priemonės eksploatacinių savybių pablogėjimas (Vertinimo instrukcijos 66 punktas). Nustatius, kad Pareiškėjos transporto priemonė yra 2006 metų (t. y. 12 metų senumo), prekinės vertės netekimas, remiantis teisės aktų nuostatomis, nebuvo vertinamas.

Paaiškinimuose dėl pareiškėjos teiginių, kad būtent tai, kad draudiko ekspertas nevykdė pareigų, lėmė nustatytos transporto priemonei padarytos žalos dydį, paaiškino, kad draudimo išmoka apskaičiuota tinkamai, o pareiškėja nurodė jokio aiškaus apskaičiavimo trūkumo (klaidos). Taip pat pažymėjo, kad tarp šalių nėra ginčo dėl remonto darbų masto (išskyrus kairės pusės ratą), todėl apžiūros akto surašymas arba nesurašymas, kaip draudiko pareigų nevykdymas, savaime neturi įtakos nustatant nuostolius. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, draudikas mano, kad savo pareigas vykdė tinkamai – laiku ir tinkamai organizavo transporto priemonės apžiūrą, paprašė ir gavo papildomas nuotraukas, įvertino nuostolio dydį, sudarė remonto darbų sąmatą ir supažindino su sąmata pareiškėją, atskleisdamas, kokius defektus vertina ir kaip apskaičiuoja draudimo išmoka, todėl prašė pareiškėjos reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindų priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios per 2019 m. gegužės 14 d. eismo įvykį transporto priemonei „AUDI Q7“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, pagrįstumo.

Kasacinis teismas yra konstatavęs, kad, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoka, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 178 straipsnis) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018 ir kt.*).

1. Dėl pareiškėjos reikalavimo išmokėti papildomą draudimo išmoka, atlyginančią automobilio galinės kairės pusės padangos keitimo išlaidas

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoka, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Analizuojant teisės aktų, reglamentuojančių žalos atlyginimo klausimus, nuostatas, teisės doktriną bei susiklosčiusią teismų praktiką, darytina išvada, kad asmeniui atlygintini turtiniai praradimai pasireiškia kaip nuostoliai, jeigu dėl neteisėtų veiksmų jis patiria tam tikrų išlaidų

ir blogina savo turtinę padėtį. Nukentėjusio asmens patirtos išlaidos turi atitikti tokius požymius: 1) jos yra priverstinės, 2) jos yra būtinos, 3) jos yra protingos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002). Draudikas, nustatydamas draudimo išmokos dydį ir sprenddamas, ar draudėjo prašomos sumokėti sumos yra nuostoliai, turi patikrinti, ar išlaidos atitinka šiuos reikalavimus.

Vertinant aplinkybes, kuriomis pareiškėja grindžia savo reikalavimą, pažymėtina, kad, siekdama įtikinti, kad dviejų naujų padangų įsigijimo išlaidos yra būtinos ir priverstinės, pareiškėja remiasi Techninių reikalavimų bendrosios dalies 1 priedo 5.3 papunkčio nuostatomis: „Tos pačios ašies padangos turi būti to paties tipo (to paties gamintojo arba prekinio ženklo, to paties konstrukcinio tipo, to paties matmenų žymėjimo, tos pačios naudojimo paskirties, tos pačios keliamosios galios indekso, to paties greičio indekso, to paties protektoriaus rašto).“ Atsižvelgdama į tai, pareiškėja teigia, kad rasti identiškos kitos to paties gamintojo, rašto bei nusidėvėjimo padangos nėra įmanoma, todėl prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią abiejų galinės ašies padangų keitimo išlaidas. Draudiko teigimu, šios pareiškėjos prašomos atlyginti išlaidos neatitinka būtinumo kriterijaus, kuris yra taikomas TPVCAPDĮ nuostoliams vertinti. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad kasacinės instancijos teismas, formuodamas teismų praktiką, konstatavo, kad atlyginamos tik būtinos išlaidos, o išlaidos, viršijančios būtinas išlaidas, laikomos nesusijusiomis priežastiniu ryšiu su kaltininko veiksmais. Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad nesugadintų padangų ir rato keitimas nėra būtinas.

Vertinant šalių argumentus, pažymėtina, kad pareiškėja nei Lietuvos bankui, nei draudikui nepateikė jokių duomenų, galinčių patvirtinti, kad rinkoje nėra galimybės rasti naujos ar dėvėtos padangos, atitinkančios Techninių reikalavimų bendrosios dalies 1 priedo 5.3 papunkčio nuostatą, taikomas tos pačios ašies padangoms, t. y. to paties gamintojo arba prekinio ženklo, to paties konstrukcinio tipo, to paties matmenų žymėjimo, tos pačios naudojimo paskirties, tos pačios keliamosios galios indekso, to paties greičio indekso, to paties protektoriaus rašto padangos. Vertinant pareiškėjos teiginius, kad nėra galimybės rasti tokio pat nusidėvėjimo padangos, atitinkančios Techninių reikalavimų bendrosios dalies 1 priedo 5.3 papunkčio nuostatą, pažymėtina, kad nėra duomenų, leidžiančių teigti, kad, sumontavus tokią pačią naują padangą (arba nenaują, tačiau ne tokio paties nusidėvėjimo), pablogės transporto priemonės eksploatacinės savybės ar kad transporto priemonė neatitiks techninės būklės vertinimo kriterijų, be to, teisės aktuose nėra nustatytų tokių reikalavimų (kad ant tos pačios ašies esančių padangų susidėvėjimas turi būti to paties lygio). Atsižvelgiant į tai, negalima teigti, kad pareiškėja, siekdama atkurti transporto priemonę iki būklės, buvusios iki įvykio, neturi galimybės įsigyti Techninių reikalavimų bendrosios dalies 1 priedo 5.3 papunktyje įtvirtintus reikalavimus atitinkančios padangos.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2000 m. birželio 16 d. Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlyginimo turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apžvalgoje konstatavo, kad prievolės turi būti vykdomos ekonomiškiausiu būdu (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.38 straipsnio 3 dalis), o žalos atlyginimo atveju tai reiškia, kad už žalą atsakingas asmuo turi kompensuoti tik tas išlaidas, kurios būtinos sugadinto turto pirmą kartą atkurti. Ekonomiškumas reiškia, kad prievolė turi būti vykdoma kuo mažesniais ekonominėmis sąnaudomis, t. y. kad nėra viena šalis nepatirtų nenumatytų išlaidų. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad sugadinto turto savininkas neturi pagerinti savo turtinės padėties, buvusios iki jo teisių pažeidimo, ir taip nesąžiningai praturtėti. Šių nuostatų laikomasi ir CK 6.251 straipsnio 1 dalyje, kurioje yra įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas: žala turi būti tiksliai įvertinta ir atlyginama nukentėjusiajam tiek, kiek jis iš tiesų prarado. Nagrinėjamu atveju, nesant objektyvių duomenų, galinčių patvirtinti, kad dviejų naujų padangų įsigijimo išlaidos yra protingos, pagrįstos ir būtinos, darytina išvada, kad draudikui nekyla pareiga tenkinti pareiškėjos reikalavimo ir mokėti draudimo išmokos, atlyginančios automobilio galinės kairės pusės padangos keitimo išlaidas.

2. Dėl taikomo nusidėvėjimo

Pareiškėja savo kreipimesi, be kita ko, nurodė, kad nesutinka su taikomu važiuoklės nusidėvėjimu, nes, 2018 m. spalio 8 d. įvykus įvykiui, per kurį buvo apgadintas tas pats automobilis, nusidėvėjimas nebuvo taikytas. Draudikas informavo, kad Taisyklių 15 punkte nustatyta, kad žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) detalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų

vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos. Draudiko teigimu, tai reiškia, kad jeigu nukentėjęs asmuo transporto priemonę remontuoja naujomis dalimis, jis turi pats sumokėti dalį detalės kainos. Antraip būtų laikoma, kad asmuo nepagrįstai praturtėja, nes į seną automobilį yra sudedamos naujos detalės, todėl pagerėja automobilio būklė ir vertė, palyginti su ta, kuri buvo iki įvykio. Kadangi transporto priemonė senesnė nei 12 metų, per eismo įvykį sugadintos transporto priemonės dalys buvo nenauros, todėl draudikas privalo taikyti teisės aktuose nustatytą nusidėvėjimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas keičiamų automobilio detalių įsigijimo išlaidas nustatė pagal naujų automobilių detalių kainą ir pritaikė atitinkamą nusidėvėjimo koeficientą. Remiantis Taisyklių 15 punktu, reglamentuojančiu keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygas, į automobilio nuvertėjimą dėl eksploataavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai susidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlygintinos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga). Automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pritaikant nusidėvėjimą atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką, negu faktiškai jo patirti nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014). Atsižvelgiant į draudimo sutarties, kurios pagrindu buvo apskaičiuotas nuostolio dydis, kompensacinę paskirtį ir į tai, kad automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal naujų detalių kainas pritaikant joms nusidėvėjimą neprieštarauja Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygoms, nėra pagrindo draudiko taikytų keičiamų detalių atkūrimo išlaidų skaičiavimo principų laikyti nepagrįstais ir jais nesivadovauti.

3. Dėl automobilio apžiūros

Pareiškėja kreipimesi Lietuvos bankui, be kita ko, nurodė, kad draudiko atstovė netinkamai apžiūrėjo automobilį ir atsisakė surašyti automobilio apžiūros protokolą, o toks draudiko eksperto pareigų nevykdymas, pareiškėjos teigimu, turėjo įtakos vertinant transporto priemonei padarytą žalą.

Draudikas nurodė nesutinkantis su šiuo argumentu ir teigia, jog pareiškėja nenurodo jokie aiškaus apskaičiavimo trūkumo (klaidos). Taip pat, draudiko teigimu, pareiškėja neginčija remonto darbų masto (išskyrus kairės pusės rato keitimo išlaidas), todėl apžiūros akto surašymas arba nesurašymas, kaip draudiko pareigų nevykdymas, savaime neturi įtakos apskaičiuojant patirtus nuostolius. Draudikas pateikė apžiūrą atlikusios darbuotojos paaiškinimus, juose nurodyta, kad nebuvo sudarytos tinkamos sąlygos transporto priemonei apžiūrėti: apžiūrima transporto priemonė stovėjo prie sienos, todėl sunku buvo atlikti tinkamą fotofiksaciją, patalpoje buvo prastas apšvietimas. Serviso darbuotojų buvo prašoma įjungti šviesą, patraukti transporto priemonę, užkelti ją ant keltuvo, tačiau nė vienas prašymas nebuvo tenkintas, todėl apžiūra buvo vykdoma taip, kaip buvo įmanoma, o galiausiai serviso atstovas išvarė draudiko atstovę iš serviso. Draudiko darbuotoja, atlikusi automobilio apžiūrą, informavo, kad su pareiškėja buvo sutarta, kad bus pateiktos nuotraukos iš eismo įvykio vietos, tai ir buvo padaryta. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad laiku ir tinkamai organizavo transporto priemonės apžiūrą, paprašė ir gavo papildomas nuotraukas, įvertino nuostolio dydį, sudarė remonto darbų sąmatą ir supažindino su sąmata pareiškėją, atskleisdamas, kokius defektus vertina ir kaip apskaičiuoja draudimo išmoką.

Atsiliepime Lietuvos bankui draudikas nurodė, kad pareiškėja su užpildytu apžiūros aktu ir visa žalos administravimo medžiaga gali susipažinti bet kada.

TPVCPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas arba biuras nedelsdami, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, privalo nusiųsti įgaliotą asmenį apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą, surašyti apžiūros ataskaitą ir pateikti ją pasirašytinai susipažinti nukentėjusiam trečiajam asmeniui.

Pateikti duomenys patvirtina, kad 2019 m. gegužės 17 d. pareiškėjos pasirinktame servise vyko automobilio apžiūra, tačiau pati pareiškėja joje nedalyvavo. Per automobilio

apžiūrą padarytos nuotraukos patvirtina draudiko atstovės teiginius, kad nebuvo sudarytų tinkamų sąlygų apžiūrėti automobilį, nes jis stovėjo prie sienos ir nebuvo galimybės jo tinkamai apžiūrėti iš visų pusių. Taip pat matyti, kad, gavusi nuotraukas iš įvykio vietos, draudiko atstovė sudarė sąmatą. Nors pareiškėja teigia, kad netinkami draudiko atstovės veiksmai per apžiūrą turėjo įtakos draudimo išmokos dydžiui, tačiau, kaip pagrįstai teigia draudikas, tarp šalių nėra ginčo dėl užfiksuotų apgadinių ir remonto masto (išskyrus dėl kairės pusės padangos, nors šalys sutinka, kad ji nebuvo apgadinta), todėl automobilio apžiūros aplinkybės, t. y. tai, ar draudikas nustatydamas žalos dydį rėmėsi tik savo užfiksuotais automobilio apgadinais, ar ir vėliau pareiškėjos pateiktais duomenimis, ginčo nagrinėjimui neturi teisinės reikšmės.

4. Dėl kitų pareiškėjos reikalavimų

Pareiškėja pateiktame kreipimesi dėl ginčo nagrinėjimo, be kita ko, prašo atlyginti nepriklausomo eksperto ir automobilio saugojimo servise išlaidas, tačiau nepateikė duomenų, kad patyrė tokias išlaidas, todėl šie reikalavimai nėra vertintini.

Pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką taip pat nurodė, kad draudikas turėjo išmokėti draudimo išmoką ne vėliau kaip per 30 dienų po visų pateiktų duomenų apie eismo įvykį, tačiau nurodė iki šiol draudimo išmokos negavusi. Vertinant šiuos pareiškėjos teiginius pažymėtina, kad iš pareiškėjos pateiktų duomenų ir susirašinėjimo su draudiku matyti, kad draudikas prašė pareiškėjos pateikti atsakaitomosios banko sąskaitos, į kurią galėtų pervesti draudimo išmoką, numerį, tačiau pareiškėja pati 2019 m. birželio 7 d. pretenzijoje nurodė, kad sąskaitos numerio draudikui neteiks, kol nebus gautas Lietuvos banko sprendimas, todėl pareiškėjos teiginiai, kad draudikas nesilaiko Taisyklėse nustatytos draudimo išmokos mokėjimo tvarkos, nėra laikomi pagrįstais.

Apibendrinant tai, kas buvo išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas draudimo išmoką apskaičiavo vadovaudamasis teisės aktuose nustatytais nuostolio dydžio nustatymo ir draudimo išmokos skaičiavimo sąlygomis. Iš pateiktų įrodymų visumos nėra pagrindo manyti, kad pareiškėja paneigė sąmatoje nurodytus duomenis ir įrodė, kad darbų, reikalingų automobilio būklei atkurti į iki įvykio buvusią padėtį, mastas ir kaina yra didesni, nei draudiko apskaičiuoti. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko sprendimas dėl draudimo išmokos dydžio yra pagrįstas, o pareiškėjos reikalavimai yra atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos V. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas